



V Ljubljani, v četrtek, dne 25. septembra 1913.

Naročnina za Avstroogrsko: 1/2 leta K 2— 1/2 leta K 4— celo leto K 8— za Nemčijo: " 3— " 6— " 12— ost. inozemstvo: " fr. 3.50 " fr. 7— " fr. 14—		Uredništvo in upravništvo: Frančiškanska ulica šte. 10. Naročnina za Ameriko znaša celoletno 3 dolarje.	Oglasnina za 6 krat deljeno pettino vrsto enkrat 20 vin. — Pri več- kratnih objavah primeren popust.
Leto III.	Posamezna številka 20 vinarjev.	Na naročila brez denarja se ne ozira.	Naročnina za dijake in vojake 6 kron. Štev. 39.

Strašnejša od vojne je kolera.



Srbski vojaki kot samaritani v od kolere okuženi Macedoniji: 1. Transport na kolero obolelih v lazaret. 2. Pogreb v skupen grob. 3. Sežiganje okužene obleke in pohištva.

Cenjenim naročnikom, katerim poteče naročnina s 1. oktobrom smo priložili pošne položnice s prošnjo in vabilom, da blagovolijo čimprej obnoviti naročnino, da ne bo kakih zaprek v pošiljanju. Pri tej priliki omenjamo, da imamo v upravnistvu tako urejeno, da prilagamo vedno in pravočasno pred potekom naročnine, položnico vsakemu, kateremu poteka naročnina. Pri tem se nam, in to vsled množine naslovov, ni mogoče ozirati na tega ali onega naročnika, ki ga morda ta ali oni član upravnistva ali uredništva osebno pozna, ker bi tako izbiranje naslovov dalo preveč zamudnega dela. Sploh pa to ni nič slabega, če se opomni, da je naročnina potekla. Tako delajo pač vsi večji listi. Naročnik lista, posebno če je naročen na več različnih listov, pogostokrat ne utegne misliti, kedaj mu poteče naročnina in tako mu pride gotovo prav, če mu pred potekom pošljemo položnico z vabilom na zopetno naročbo. Vsi tisti naročniki, katerim smo priložili položnico, imajo na ovitku z rdečim svinčnikom narejen križ.

Upravo našega lista imamo urejeno dobro in skrbno, po najboljših vzorih, vendar pa je mogoče, da se tu ali tam pripeti kaka pomota, kar pri 8000 naslovih ni nikako čudo, posebno, ker je mnogo naročnikov, ki imajo ista krstna in rodbinska imena.

Da se izognemo mi in naročniki sitnosti in pomotam, prosimo ponovno da upoštevajo naši p. n. naročniki sledeča navodila:

1.) Pri obnovitvi naročnine naj se rabi vedno položnica, katero priložimo pravočasno vsakemu naročniku neposredno pred potekom naročnine. Položnice so namreč v našo lažjo orientacijo zaznamovane. Na položnico ali nakaznico naj se vedno prilepi naslov, ki se ga izreže iz ovitka, pod katerim dobiva naročnik list ali pa k imenu napiše vsaj številko naslova. To ne stane nič, nam pa je delo zelo olahkočeno, ker s tem vidimo, ali je naslov tiskan ali pisan in katero številko ima. (Nekateri naročniki še nimajo naslovnih števil in nam je zato tak prilepljen naslov še bolj dobrodošel). Mnogi naročniki zapišejo samo svoje ime, ne da bi navedli pošto. Pri tem pa še oddajo denar pri kaki sosednji pošti. S tem se zelo otežuje poslovanje v upravi. S prilepljenjem naslova na položnico ali nakaznico pa je izključena vsaka pomota.

2.) Kdor pošlje denar za novega naročnika, naj na položnico ali nakaznico napiše popoln naslov dotičnika in dan od katerega dneva naj dobiva list, zraven pa navedi v oklepaju (nov).

3.) Ako dobi kdo po dva izvoda, a je naročil samo enega, naj nam vpošlje oba ovoja, pod katerim je dobil list in pomota se takoj popravi. Pošlje se lahko v nezaprtem ovitku kot tiskovina za 3 vin.

4.) Tu in tam se pa zgodi, da ta ali oni naročnik ne dobi katere številke. Mi odpošljemo redno vsakemu, kdor ima plačano naročnino, in nismo tega nerednega prejemanja lista prav nič krivi. Vzrok je na pošti in naj dotičnik najprej reklamira pri domači pošti. Ako je prišel list na druge naročnike, moral je priti tudi za dotičnega. — Reklamacije se morajo oddati odprte na pošto, ter so poštno proste.

5.) Kdor spremeni svoj naslov, naj vedno poleg novega navede tudi prejšnji naslov, oziroma naj iz ovitka izreže naslov sam popravi in nam ga vpošlje. —

Tedenska kronika.

Kraljevskipoverjenik baron Skerlec, ki ga je obstrlel nedavno temu Stjepan Dojčić, se je moral dati operirati iznova, ker je bila nevarnost, da mu roka ohromi. Operacija se je izvršila v sanatoriju „Rdečega križa“ v Budimpešti. Komisar je izjavil žurnalistom, da obstoja na Hrvaškem pri vseh strankah razpoloženje za spravo. Atentatorju Dojčiću so izročili obtožnico predzadnji ponedeljek. Glavna razprava proti njemu se začne 25. t. m. ob osmih zjutraj. — Na Češkem se pripravlja vlada na češko-nemške nagodbene dogovore; kljub temu ni še nobenega znaka, kakšen bo konec češke krize, ker je večina čeških strank nasprotna pogajanjem pod sedanjjo vlado. — V znamenju krize se nahaja tudi Galicija; pravijo, da pride tudi tu do komisarijata. Rusini izjavljajo, da gališki deželni zbor ne bo sposoben za razpravljanje, dokler ne pristanejo Poljaki na minimum njihovih zahtev glede gališke deželnozborske reforme. — Komisarijat — o katerem šepečejo posamezni preroki tudi že na Kranjskem — po-

staja avstrijska epidemija; dejstvo, da jadramo v splošni absolutizem, za katerega se navdušujejo izvestni vplivni ljudje, kaže jasno, da sokrivda vlade na nepovoljnih razmerah v posameznih kronovinah nikakor ni brez tajnega načrta...

* * *

Vihar na Balkanu je utihnil — za zdaj. Dne 18. t. m. so podpisali v Carigradu bolgarski in turški delegati zapisnik o sklenjenem miru. Zapisnik obsega določbe o novi turško-bolgarski meji, o načinu rešitve narodnostnega vprašanja in o pravicah mohamedancev na Bolgarskem. Sestavljena je komisija, ki naj uredi vprašanje vakufskega imetja mohamedanskih občin v Bolgarski. Ratifikacija mirovne pogodbe se bo izvršila brez odloga. Nova turško-bolgarska meja se začne na točki blizu Injade in teče od ondod ob Resni, dotikaje se Malega Tirnova, ki ostane bolgarsko ter Lozengrada, ki ostane



Ogrsko-srbski patriarh Bogdanović, znani zagriženi madjaron, ki je dne 1. t. m. zagonetno izginil v Gasteinu.

turški, nato 2 km iztočno od Svilena, ki ostane Bolgarski, 5 km od Ortakeja, ki ostane istotako Bolgarski, ter 9 km južno od Dimotike, na kar sledi reki Marici. Turška ostanajo torej poleg drugih mest Dimotika, Odrin in Lozengrad; svoje nepošteno nakane proti Srbiji je morala plačati Bolgarska z izgubo vseh krajev, kjer je v prvi vojni slavno porazila Turčijo, tako da izide iz viharja skoraj nepovečana. Ako se duhovi na Bolgarskem izpreobrnejo in ako izčisti pripravljajoča se revolucija politično ozračje, ni dvoma, da postane Trakija, ki si jo je Turčija vrnila skoraj brez krvoprelitja, v bodočnosti zopet bolgarska. Ako pa bodo sledili Bolgari podpihovanju svojih demonov, na čelu jim Ferdinanda, in kovali maščevanje zoper močno, odslej pač nezmagljivo Srbijo, kopljejo grob samostojnosti svoje države. Marsikaj obuja strah, da je tako; in baš te dni bo morala francoska zbornica šele sklepati, ali naj posodijo francoske banke Bolgariji zaprosenih 800 mil. frankov, ki jih Francija ne mara videti investiranih v svrhe protifrancoske in protislovanske švabske Ferdinandove politike. — Med tem se kopičijo na obzorju

oblaki tretje balkanske vojne: srbska vlada mobilizira dve diviziji proti Arnavtom, ki izzivajo neprestano nemire na srbski in črnogorski meji, pripravljajo vedno večje vpade in oborožujejo one svoje soplemenike, ki so prišli pod srbsko in črnogorsko oblast; značilno je, da imajo te arnavtske tolpe večinoma puške Mannlicherjevega sistema, poleg tega pa tudi kroglete in brzostrelne topove. Pri Djakovici so poizkusili velik napad, a jih je srbska vojska krvavo porazila. Nobenega dvoma ni, da se skrivajo za temi razbojništvii spletke kake velesile; zato se tudi čudno sliši vest, da so velesile posredovale pri srbski vladi, naj umakne posadke, ki jih je še imela na albanskem teritoriju, da si bolje zagotovi mir v svojih lastnih obmejnih pokrajinah. Srbija je sicer ugodila tej zahtevi, obenem pa je izjavila, da si bo enkrat za vselej zagotovila mir, ako razni Berchtoldi ne pomirijo svojih arnavtskih prijateljev. Zanimivo je to-le: Albanija, kakor znano, še ni točno omejena, in točke, kjer so stale srbske čete na albanskih tleh ter tvorile najmočnejšo obrambo zoper vpade Arnavtov, so bile evropski javnosti sploh nezane; v noti velesil pa so navedene vse do zadnje s presenetljivo natančnostjo. To kaže, da je med velesilami nemara ena, ki gleda blagohotno na arnavtske lumparije proti Srbiji. Za Srbijo je stvar sedaj pač druga, kakor v draški in skadrski aferi: Albanija je država, in če ne bo miru, ji napove Srbija vojno. Ker pa vlada po celi Albaniji popolna anarhija in ni nikogar, ki bi prisilil Arnavte k spoštovanju srbskih mej, je čisto gotovo, da bodo videli v svoji domačiji kmalu spet enega izmed srbskih bavljavov, železnih generalov Jankovića ali Živkovića, ki jih imajo še izza prve vojne v krvavem spominu.

* * *

V Kopenhagenu glavnem mestu Danske, se je izvršila prošlo soboto poizkusna mobilizacija; vsa okolica mesta je bila poplavljen z vojsko. — Pravijo, da se bliža francosko-španjolska zveza, ki bi bila za Francijo velikega strateškega, za Španjolsko gospodarskega pomena; Španjolska bi stopila s tem v trojni sporazum, ki bi se izpremenil tako v četvrti sporazum. — V Jeni se je vršil dne 14. t. m. tretjikrat zbor nemške socialne demokracije, ki je sprejel važne resolucije glede generalnega štrajka kot sredstva v političnem boju: ni ga uporabljati anarhistično ob vsaki priliki, v danem slučaju pa se smatra obsežna izvedba obče stavke enim izmed najuspešnejših sredstev borbe ne le za zavarovanje starih, nego tudi za izvojevanje novih pravic. — Državni zbor se odprl sredi oktobra, zasedanja delegacij v novembru.

* * *

V New-Yorku je umoril svečenik Johann Schmidt, prej avstrijski podanik, neko Ano Aumüllerjevo, s katero je imel ljubavno znanje. — Kolera se širi po Hrvatski, Bosni, Srbiji, Galiciji itd. Samo v Hrvatski in Slavoniji je bilo doslej preko 200 slučajev. — Delavec Hornd v Londonu je našel na cesti zavitek, v katerem je bila dolgo iskana dragocena biserna ovratnica trdkke Mayer, ukradena na transportu iz Pariza v London. — V četrti večer in ponoči je divjala na Hrvaškem strašna nevihta s ciklonom in točo; v zagrebškem mestu in okolici, Sisku in Petrinji je letina uničena, mnogo dreves izruvanih in hiše poškodovane; enako javljajo iz Končanice, Ogulina itd. Škoda sega v milijone kron.

Ker se nam je nabralo zelo mnogo gradiva, smo hoteli izdati to številko 16 strani obsežno. Ker pa radi tehničnih ovir v tiskarni ta teden ni bilo mogoče, smo morali odložiti zelo mnogo gradiva za prihodnjo številko. Prihodnja številka izide na 16 straneh.

Naše slike.

Groznejša od vojne je kolera. Že stari pisatelji jo imenujejo spremljevalko vojn. Tudi na Balkan so jo zanesle turške čete iz male Azije in prva skrb srbske vlade je sedaj, da zatre v Macedoniji to strašno morilko človeštva.



Ivan Jurančič, posestnik in čebelar pri Sv. Andražu v Slovenskih goricah.

Srbi so se lotili dela resno in postavili v okuženih krajih posebne zdravstvene komisije, da zabranijo, da se ne raznese v še ne okužene kraje.

Patriarh srbske cerkve na Ogrskem — izginil. Lucijan Bogdanović, patriarh srbske cerkve na Ogrskem, ki se je zdravil v Gasteinu, je izginil dne 1. t. m. brez sledu; vse iskanje je ostalo brez uspeha. Našli so samo njegov klobuk blizu polomljenega mostička čez deročo Gasteinsko Aho, iz česar sklepajo nekateri, da je postal žrtev nesreče. Drugi sklepajo na samoumor, ker je bil pogrešani patriarh baje silno nervozen in čudaški. Ako pa pomislimo, da je bil Bogdanović zagrizen madžaron in veren hlapec ogrske vlade in da je v borbi za svoje uveljavljanje z ogrskim Srbstvom, ki se je upiralo takšnemu

cerkvenemu poglavarju, privolil v suspenzijo srbske cerkvene avtonomije v Ogrski, je prav verjetna tudi tretja razlaga, ki ugiblje, da so se ga rešili verniki s sredstvom, ki ni predvideno v zakonih. Njegovega trupla niso našli.

Ivan Jurančič, posestnik in čebelar pri Sv. Andražu v Slovenskih goricah. Jurančič je samouk, pa vzgleden strokovnjak. Rodil se je 1. 1861. pri Sv. Antonu v Slov. goricah. Leta 1898. se je ustanovilo v Ljubljani „Slov. čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko“ in poklical se je v življenje list „Slov. Čebelar“. Temu listu pošilja Jurančič od začetka do danes z malo izjemo v vsako številko važne članke, ali vsaj par vrstic, — pravi vzor sotrudnika pri svojem strokovnem listu. Leta 1903. se je ustanovilo „Čebelarsko društvo za Spodnje Štajersko“, ki je imenovalo Jurančiča svojim društvenim potovalnim učiteljem. In tu je Jurančič v svojem elementu, neumorno delaven, skromen, požrtvovalen učitelj z dušo in telom. Ob svoji desetletnici je priredilo štajersko društvo pod predsedništvom g. Tomaža Kurbusa, nadučitelja v Slivnici pri Celju, čebelarsko razstavo, od 15.—19. sept. 1912 v gradiču Lanovž pri Celju, kjer smo naravnost občudovali sijajne uspehe. Nemajhne so bile pri tem Jurančičeve zasluge. — Dal Bog, da bi našla vsaj druga desetletnica društva vse slovenske spodnještajerske čebelarje zbrane v slovenskem našem čebelarskem društvu!

Dirka S. K. kluba Ilirija. Športne prireditve so pri nas jako redke, — pač, ker je športno življenje pri nas zelo malo razvito, kakor bi Slovenci ne umevali in ne znali ceniti pomena, ki ga zavzema danes šport v vsem kulturnem svetu. Toda nedeljska dirka našega mladega, slov. kolesarskega športnega kluba je pokazala nekaj povsem drugega. Ne samo, da se je te dirke, ki se je vršila na 60 km dolgi progi Ljubljana—Logatec—Ljubljana in je imela zgolj športni značaj, udeležilo 17 dirkačev, temveč je tudi občinstvo, ki se je zbiralo na startu in cilju — Vič, km 2'8 — z zanimanjem sledilo prireditvi.

Dirkači so startali točno ob 2. uri popoldne, kljub slabemu, za dirko jako neugodnemu vremenu, ki jih je oviralo vso pot. Dirkali so do Logatca — km 30'4 — kjer so oddali kontrolne listke in takoj krenili nazaj.

Prva sta dospela 10 min. pred četrto uro št. 1 (Rebolj) in št. 13 (Ogrin.) Vozila sta 1 uro 54 min. in sicer je bil Ogrin samo za pol kolesne dolžine za Reboljem. 6 min. za prvima je došel Šega in 3 min. za tem — Jože Stopar. Ostalih osem je doseglo cilj v maksimalnem času (30 min.

za prvim), le trije so nekoliko zakasneli. Uspeh dirke je bil vsekakor lep.

Prvi, drugi in četrti zmagovalec so vozili kolesa „Adler“ znane slov. tvrdke A. Gorec, peti pa kolo „Kinta“.

Za dirkači je vozil avto g. Čamernika zdravnika dr. Demšarja, pred njimi pa je bil reditelj na motornem kolesu. Ob polu o bili razpostavljeni kontrolorji, ki so pazili na red. Občinstvo je na vsej progi dirkače simpatično pozdravljalo.



Dirka K. S. K. „Ilirije“: Ivan Rebolj, zmagovalec in prvak kluba za leto 1913.

Zvečer so se na zabavnem večeru v restavraciji pri „Novem Svetu“ razdelila darila prvim štirim dirkačem. Darila so bila praktična: tula-ura, športna ura i. dr. Osem dirkačev pa je dobilo krasne umetniške diplome. Predsednik kluba, g. Davorin Stopar, se je zahvalil vsem, ki so se trudili za prireditev, dr. Demšar pa je izpregovoril par besed o zdravstvenem pomenu kolesarjenja.

Razvitje prapora vrhniškega Sokola in zlet ljubljanske sokolske župe na Vrhniki. Dne 7. t. m. je postalo slovensko Sokolstvo zopet za en prapor bogatejše — za prapor Vrhniškega sokola. Razvitje nove zastave se je izvršilo s slovesnostjo, primerno pomenu ure, in ob mnogobrojni udeležbi Sokolstva in zanj navdušenega občinstva.



Dirka K. S. K. „Ilirije“ v Ljubljani: Zbirališče dirkačev pred lokali tvrdke Gorec pri „Novem Svetu“. (Fot. Fran Rupnik v Ljubljani.)

činstva. Po slavnosti in javni telovadbi, ki je pokazala naše Sokolstvo na višku njegove dovršenosti, je sledila na telovadnem prostoru živahna in pristrčna narodna veselica.

Srbski ministrski predsednik Pasić, eden največjih politikov naše dobe, se pripravljala na slovo od političnega življenja. Ogromno breme skrbi in odgovornosti, ki je ležalo na njegovih ramah v krvavem

nosti je bilo treba v teh letih, da so se premagale zapreke švabskih nasprotnikov. Z veseljem pritrdimo slavnostnemu govorniku g. drju Rosini, ki je okrajnim glavarjem, državnim uradnikom, žandarjem in drugim šovenom pripisal važne zasluge za razvoj sokolskega dela v prleški metropoli. Divjanje te gospode je rodilo krepke, vztrajne in samozvestne moči; uspelo je v tem, da se Murski Sokol prišteva med najboljše na slovenskem Štajerskem. Voditelj teh bojnikov je bil Čeh dr. Chloupek, žilav in odločen narodni delavec. Žal, da mu ni bilo dano ućakati desetletnice svojega duševnega otroka; letos spomladi je umrl in sedaj počiva mirno v bratski hrvatski zemlji. Toda njegov duh ostane še nadalje v ćetah „Murskega Sokola“, ki bo enkrat žarišće, odkoder se bodo razlivali širom krasnih ljutomerskih gor in valovitega murskega polja sveži žarki narodne kulture, telesnega in duševnega življenja tukajšnjih Slovencev.

Prase s slonovim rilcem. Za izpremembo naj si ogledajo ćitatelji v današnji številki ćudno kaprico narave, ki je dala vrli in povsem normalni rilćarici potomca z izrazitim slonovim rilcem. Ta redki nestvor, ki pa ni preživel svojega rojstva, je zagledal luć sveta v vasići St. Maurice v zapadni Franciji; ker so ga shranili takoj po rani smrti v špirtu, ga utegne videti ta ali oni ćitatelj celo v izvirniku — v kaki „komediji“, ki pride v naše kraje.



Razvitje prapora Vrhniškega Sokola: Slavnostni izprevod z narodno delavsko godbo iz Trsta.

Gasilska slavnost v Starem trgu pri Ložu. Dne 3. t. m. se je vršilo v prijaznem Starem trgu pomembno in sijajno gasilsko slanje: g. Matija Petrić, načelnik okrajne župe postojnske, je pripel starotrškim gasilcem gg. Ivanu Stritofu, Andreju Sežonu, Ivanu Krajcu, Tomažu Strletu, Antonu Trudnu, Ivanu Benćini in Ivanu Strletu medaljo za 25 letno ćlanstvo in delovanje v gasilnem društvu. Po maši se je izvršila dekoracija pred Gasilnim Domom ob navzoćnosti mnogobrojnega obćinstva; sledil je slavnostni obed, pohod po trgu z godbo iz Prvaćine in konćno živahna veselica na posojilnićinem vrtu.

Polomija kralja Konstantina. Država, ki hoće imeti brez prestanka križ na hrbtu pride najhitreje do cilja, ako posadi tujca na svoj prestol. To resnico je izkusila Bolgarija, izkuša pa jo zdaj — dasi mileje — tudi Grška. Kralj Konstantin, Nemec iz rodbine Hohenzollercev, je posetil ob ćasu letošnjih velikih manevrov cesarja Viljema; vršil se je banket, na katerem sta visoka gosпода povelicevala drug drugega z napitnicama; in Konstantin je trdil v svoji, da gre hvala za grške zmage edino nemški armadi, v kateri se je ućil vojskovanja tudi on. Dejstvo pa je, da so bile grške zmage deloma silno lahke, deloma pa zelo dvomljive; in gotovo je tudi, da ima Konstantin zanje prav malo zaslug. Toda nihće mu ne bi zameril, ako se nekoliko pobaha in, postavi; pać pa je naravnost neresnićno ako zahvaljuje nemško armado, kajti vse reforme v grški vojski so se izvedle pod vodstvom generala Eydouxa, načelnika francoske vojaške komisije, ki je bivala na Grškem dolgo let. Konstantinove besede so tem neumestnejše v trenutku, ko išće Grška na Francoskem milijonsko posojilo; zato niso razburile samo francoske, nego tudi grško javnost, ki je glasno desavurala svojega kralja. In Konstantin, ki je bil namenjen iz Berlina v Francijo, je kot pameten ćlovek popravil svojo napako: v Parizu je govoril, da gre vsa hvala za grške zmage francoski armadi.

letu 1912/12, mu je moćno omajalo zdravje, tako da je šel po koncu srbsko-bolgarske vojne na dopust v Marijanske Lazni na Ćeškem. Po svojem povratku v Belgrad bo odgovarjal na interpelacije, tićoće se njegove politike v teku obeh balkanskih vojen, nato pa se umakne najbrže v zasebno življenje. Ta korak je tem umevnejši, ker se je dvignil s svojimi velikimi in krasnimi uspehi letošnjega in lanskega leta med tiste moće srbskega naroda, katerih pomenu in dostojanstvu ne pristojajo, izpostavljati se malenkostnim vsakdanje strankarske borbe.

„Murski Sokol“ v Ljutomeru je slavil dne 15. avgusta svojo desetletnico. Mnogo idealizma in nesebićne poŗrtvoval-

Steckenpferd-lilijinomlećno mlio

prej ko slej neutrpno za racionalno oskrbo polti in lepote. Priznanostna pisma. Po 80 h povsod.

NOVICE.

Kinematograf na ruskih železnicah. Neka francoska druźba se je ponudila ruski vladi v prirejanje kinematografskih predstav v takšnih vlakih, ki vozijo dalje kakor 24 ur — tako n. pr. na sibirski železnici. Ako sprejme vlada to ponudbo, uredi druźba na lastne troške primerne železniške vozove.

Preko sto kać-klopotać naenkrat je ubil bogat posestnik v Kaliforniji po pregovoru: „Za veliko zlo — veliko zdravilo“. Zapazil je bil, da se skrivajo v nekem skalovju o-



Bazvitje prapora Vrhniškega Sokola: Pred ćitalniško hišo; na sredi zastave pred slavnostnim odrom s kumico g. Lenarćićevo in njenimi druźicami.

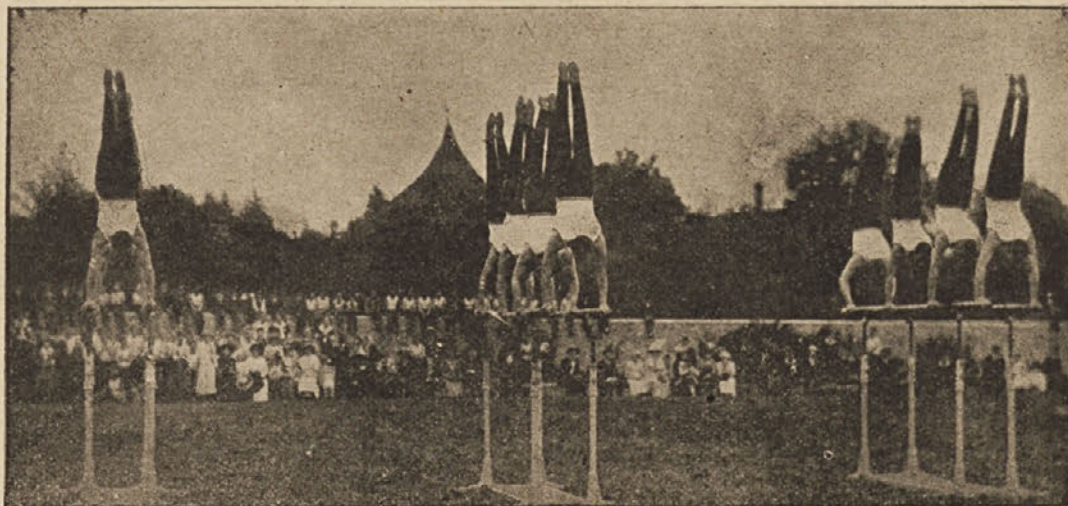
gromne množine teh strupenk. Dolgo je mislil, kako bi jih ugonobil; nazadnje si je preskrbel ptdindvajset dinamičnih patron, razpo-
teknil jih po špranjah skalovja in jih zapalil. Ko se je razkadir dim, si je v resnici lahko čestital, kajti našel je preko sto ubitih kač.

O sladkorju. V starih časih je bil sladkor v Evropi nepoznan; namesto njega so rabili med, čigar poraba se je ohranila do današnjega dne v medenih pogačicah in drugih sladkarijah. Poznali pa so sladkor že od pamtiveka prebivalci Kine in Vzhodne Indije. Križarji so se seznanili z njim v križarskih vojnah, a Benečani so ga prinesli prvi v Evropo. Danes je sladkor vdomačen povsod in igra v mnogih industrijah in obrti veliko ulogo, tako v vinarstvu in izdelovanju čokolade, v pripravljanju sladkarij in vkuhanju sadja. Mnogo rabijo sladkor tudi pri kuhanju in v gospodinjstvu. Izkazalo se je vrhu tega, da sladkor dviga odporno moč človeškega organizma na dolgih marših; zato ga uživajo turisti čistega ali v obliki čokolade; tudi pri vojaštvu so se vrlo obnesli poizkusi v tem zmislu. Repni sladkor se pridobiva iz sladkorne repe; njegova raba je danes mnogo obsejnejša od rabe trstičnega sladkorja, ki se je od l. 1850 le potrideseteril. Največ sladkorja proizvajajo Nemčija, Rusija, Avstro-



Razvitje prapora Vrhniškega Sokola: Starosta SSZ, br. dr. Oražen, govori na slavnostnem odru.

grska, Francija in Belgija. Sladkor je kaj pripravna reč za obdačenje; sladkorni davek jemlje država lahko kot repni davek od sirovine, t. j. po množini repe, dobavljene v tovarno, kot sočni davek — v obdačenje poluizdelka — ali kot pavšalni davek, ki se odmerja po približni izdatnosti aparatov za pridobivanje sladkornega soka; lahko pa ga država pobira tudi kot davek na gotovi fabrikat. Sladkor, kakršnega dobimo v trgovini, ima 99,5—99,9% čistega sladkorja, 0,5% vode in 0,5—0,45% mineralnih ali drugih snovi. Trstični sladkor pridelujejo v velikem iz sladkorne trstike, iz soka nekaterih palm, sladkornega javorja itd. Da dobimo iz trstike sladkor, je treba najprej iztisniti sok ter ga očistiti in vkuhati. Po množini in kakovosti tujih snovi, primešanih sirovemu sladkorju, se ravna njegova trgovinska vrednost. Kot stranski produkt nastaja pri izdelovanju sladkorja takozvana melasa. Sirovi sladkor rafinirajo (očistijo); stopé, precejajo, kuhajo in hlade ga ter ga nazadnje puste, da jame tvoriti kristalčke. Kristalinično maso napolnijo v kalupe, odcede sirup, izperejo sladkorne kristale, in sladkor je gotov. Pridobivanje sladkorja iz repe obsega pranje in čiščenje repe, iztikanje in precejanje soka, prekuhanje in kristalizacijo. Sladkorna vsebina repe se določa kemično, fizikalno ali mehnično. Sladkor, ki ga prodajajo v velikih kristalih, se imenuje kandijev sladkor. Da so sladkorni stožci tem belejši, dodajo sladkorju majhne



Razvitje prapora Vrhniškega Sokola: Telovadba na bradljah.

množine ultramarina, kar pa ne škodi človeškemu zdravju.

O kanalskem predoru.

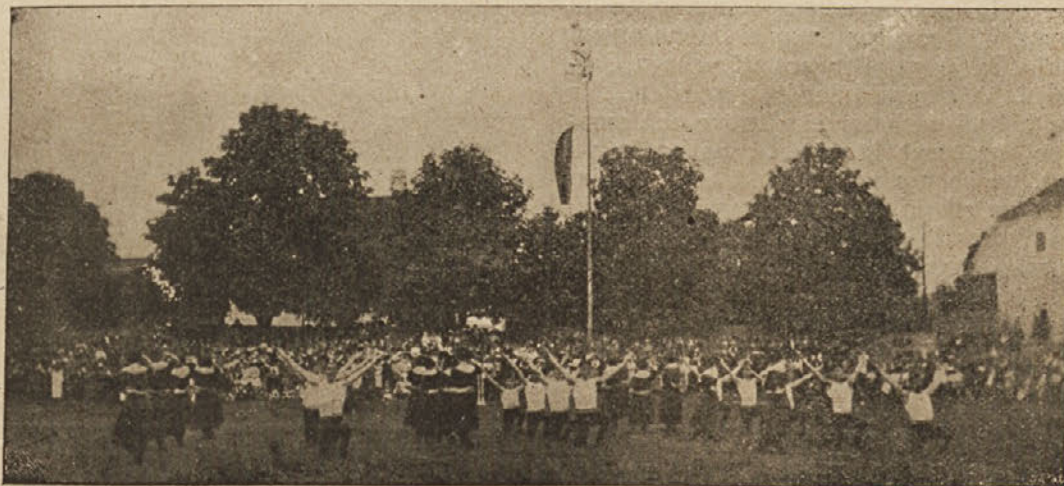
Predor ali most med Anglijo in Francijo? — Vrtalni poizkusi in njihov uspeh — Politični pomisleki — Spomenica angleškega parlamenta — Vlakovni promet v predoru — Troški.

Projekt predora med Anglijo in Francijo pod Calaisko ožino (kanalom La Manche) ni nova reč; tudi načrt, razpeti velik most od Anglije do Francije, se je pojavil že v začetku minolega stoletja. Kot prvi je poizkusil Francoz Mathieu, pridobiti cesarja Napoleona za svoj tunelski projekt. Predlagal je, da naj se izkoplje pod ožino dvojé rovdv, izmed katerih naj služi eden za cesto, drugi pa odvajanju vode. Promet naj bi oskrbovali konji, zakaj na železnice še ni bilo misliti tiste čase. Napoleon je sprejel ta drzni načrt zelo skeptično in se smejal njegovemu očetv. Kakih štirideset let pozneje se je navdušil za to idejo odlični inženir Thomé de Gamond — tudi Francoz — ter izdelal z veliko skrbnostjo načrt angleško-francoske tunelske železnice. Njegovi energiji in vstrajnosti se je zahvaliti, da ta ideja poslej ni več utihnila, dokler ni zadobila v teku zadnjih let čimdalje izrazitejšega lica.

Po Gamondovem prigovarjanju so ukazale železniške družbe, katerih proge vodijo v Calais in Dover, prirediti l. 1856 poizkusna vrtanja v svrhu geološke preiskave tal. Tunel bi šel pod le 53 m globokim morskim rokvom skozi plast od sive krede, ki je docela nepremočljiva in dela vrtanju razmeroma malo težav. Okolnosti so torej sila ugodne za zgradbo predora. Vprašanje, ali ne bi bil most, oziroma prevoz na ogromnih splavnih ladijah vendarle boljši od tunela, je mudilo glave zgolj zato tako dolgo, ker je bilo pred 50 leti še premalo izkušnje v gradbi predorv.

Dandanašnji je to vprašanje že vsled finančnih razlogov definitivno rešeno v prilog predoru. Ne glede na vrtanje bi mogla ustvariti moderna tehnika tudi sposobne priprave v svrhu zadostne ventilacije med gradnjo in trajnega zračenja med prometom. Angleška vlada je sicer l. 1882 ustavila že pričeta tunelska dela — zaradi političnih in vojaških pomislekov; dandanašnji pa izprevidi vsak, da so bili ti strahovi prazni, zakaj po mnenju nekega angleškega generala bi bilo treba za prevoz 30.000 mož sovražne vojske 140 železniških vlakov s 7000 vozovi, in takšna množica se ne da spraviti neopaženo in neovirano skozi predor.

Ker nudi kanalski predor ogromne ugodnosti za angleško-francoski promet, so se zdaj — spričo ugodnega političnega razmerja — v obeh državah z navdušenjem in soglasno lotili starega načrta. Ne le časopisje se zavzema zanj, marveč tudi trgovske zbornice in oba parlamenta. Dne 5. avgusta je sprejel angleški ministrski predsednik odposlanstvo parlamenta, ki mu je izročilo spomenico in prosilo vlado za krepko pospeševanje tunelskega projekta. Po načrtu, ki ga je napravil inženir Edward Watkins, se ima zvrtati dvojé enotirnih vzporednih predorov, dolgih po 36 km, 50—60 m globoko pod vodno gladino; delo bi trajalo 7 let in stalo 384 milijonov kron. Na leto računajo z 1 milijonom pasazirjev, ako bi vozilo na dan 40 osebnih in istotoliko tovornih vlakov. Kapital, ki bi ga bilo treba, je kaj lahko dobiti spričo velikega zanimanja za predor; obrestoval bi se že v prvem letu po 4%, pozneje pa po 5 do 7%. Vlakovni promet v predoru bi oskrbovale električne lokomotive; ker je kolesna razdalja francoskih in angleških železnic enaka, bi lahko občevali tovorni vlaki med industrijskimi središči obeh držav brez prekladanja. — Ko se premagajo vse dosedanje težkoče — in teh je le še malo — bomo najbrže spet lahko rekli, da je storila tehnika veliko delo miru in civilizacije.



Razvitje prapora Vrhniškega Sokola: Skupni nastop telovadcev in telovadk.



[Desetletnica Murskega Sokola: Skupina telovadcev in naraščaja.

MARKO STOJAN:

Za svobodo in ljubezen.

Roman z Balkana.

Vse pravice pridržane.

31. nadaljevanje.

„Napojte nas in nasitijo; pripravijo nam ležišče — mehko in postlano ... ej, kakor bratom in sinovom! To se je prileglo našim zbitim kostem. A jaz ne spim; vsi leže kakor ubiti — jaz sanjam. Sanjam... gledam ... grdo vidim: Ljuba Gojković leži z iztaknjenimi očmi, odrezanim nosom, odsekanimi rokami, pribit na tla s štirimi klini, kakor na križ. Zvija se in ječi, da ga je groza poslušati ... — Brate, mu pravim, kaj se ti je zgodilo? Ali me poznaš, siromak? — Poznam te, zastoka, po glasu te poznam: Marko si. Glej, kako so me izmrcvarili Turki! ... Major jim je ukazal, sam major; vojaki so me hoteli ubiti, kakor se spodobi junaku, major pa veli: Mučite ga ... storite to, storite ono! Marko, ali me osvetiš? ... — Rotim te, brate, izdihni mirno; kakor on tebi, tako jaz njemu! ... — Prizezi, Marko, prej ne morem umreti, dokler mi ne prisežeš! — Zaklel sem se mu; izdihnil je v mojem naročju. Nato se zbudim, ves v znoju, ves v drgetu. Vsi so se prekrizali in prebledeli, ko sem jim povedal svoje sanje. Dva tedna pozneje, ko je bilo mogoče, smo krenili skozi tisto vas; in glej — kmetje so nam povedali — zgodilo se je bilo vse do pičice, kakor se mi je bilo sanjalo. Turki so bili vrgli truplo v grmovje, a kmetje so ga pokopali drugi dan. Šel sem na grob, pomolil za njegovo dušo in sklenil sam pri sebi, da velja spričo teh reči tudi prisega, ki sem jo bil storil v snu.“

Izpljunil je in vrgel ogorek cigarete preko krova; oči so se mu ježno zasvetile v mraku, kakor da živi iznova tisto trenutje maščevalne zaobljube. Nato je nadaljeval s hripavim glasom:

„Zdaj, ko sem vedel kako in kaj, mi je bilo lahko potpeti. Počakal sem, dokler nismo bili prosti dela, ki smo ga imeli; nato sem se odpravil sam in nisem miroval, dokler nisem izvedel imena onega majorja, ki je velel mrcvariti našega Gojkovića ... Poprašujem, poprašjem, iz kraja v kraj zasledujem njegovo pot, zmotim se par tucat kratov ... nazadnje pa izvem, da se mu pravi Hilmi bej. In kaj še: to, da ni pravi Turčin, marveč Švaba, pravi Nemec iz nemške dežele, ki je stopil v turško armado kot ... kako že pravijo ... inštruktor, da ... In še to izvem, da ga dobim v Solunu. Grem v Solun, poižvedujem, in glej, vraga, res ga najdem v službi. Ali veš, bratec, kaj se je zgodilo čez nekaj tednov? Divji Marko je bil

sluga majorja Hilmijsa. Tisti človek na svetu, ki mu je najbolj zaupal. No, in tako je prišlo do ugodne prilike ... Nekoga večera, ko je bilo vse okrog tiho in mirno — počakal sem slučajja, da sva bila sama v vsej hiši, kjer je imel lopov svoj brlog — tistega večera torej stopim pre-



Gasilska slavnost v Starem Trgu pri Ložu: Gasilci gg. (sedeži z leve na desno) Andrej Sežon, Ivan Štritof, Ivan Krajec, (stoječi) Tomaž Strle, Anton Truden, Ivan Bencina in Ivan Strle, odlikovani za 25letno članstvo.

(Fot. Šega iz Grahovega.)

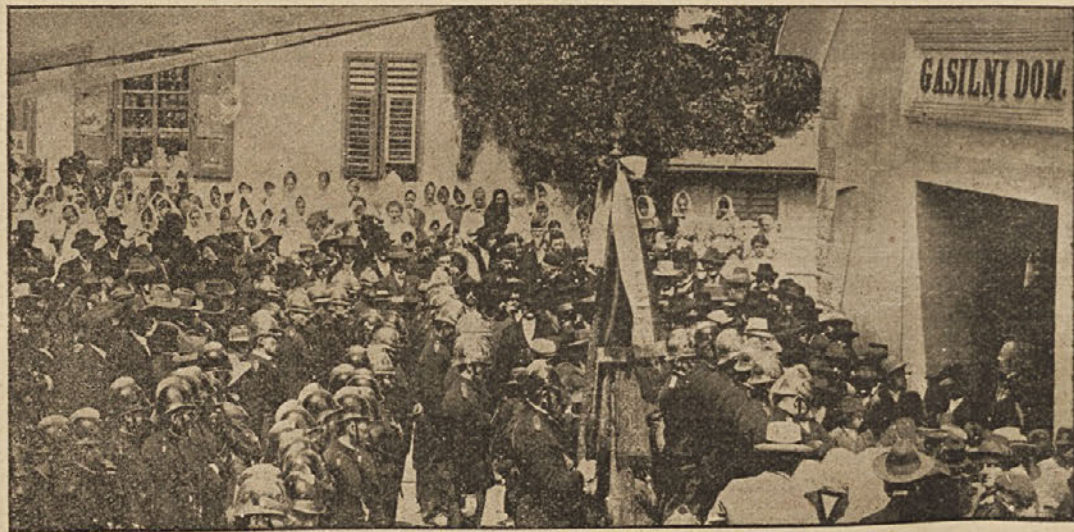
denj. — Kaj hočeš, vpraša, nič zlega ne sluteč ... — Gospod, pravim jaz, tvoj švabski bog je velik mož, turški tudi ni pod nič, a srbski je še večji. Dolgo sem čakal, da te ubije strela iz jasnega — zdaj vidim, da te moram jaz. — Kaj? Planil je kvišku, izbulil oči — prav po švabsko: vsak Švaba jih izbulji tako, ka-

dar zavoha smrt. Kaj blebečeš, pes? ... — Pes sem, pes tja; jaz sem pobratim onega komite, ki si mu ti velel iztakniti oči, odrezati nos in odsekati roke — že veš kje. Prikazal se mi je v sanjah; prisegel sem mu, da ga osvetim. Kakor ti njemu, tako jaz tebi. Da pa ne boš rekel, da sem te napadel neoboroženega ... evo ti ... To rekši položim predenj sabljo, ki jo je bil odpasal, ko se je vrnil domov. Izdere jo, seveda, zakaj gledal sem ga tako, da mi je po vsej priliki moral verjeti. No, seveda, pomagalo mu ni; v naslednjem trenutku sem ga imel na tleh in ga tiščal za vrat. Zamašil sem mu usta — nato sem opravil svoje delo. Grda reč je bila ... bogme, srce mi ne bi bilo dalo storiti to, da ni bil Ljuba moj pobratim in Hilmi bej Švaba. Grda reč; šele takrat sem spoznal, kakšna srca morajo imeti ti ljudje. Seveda, tla v izbi so bila opečnata — pribil sem ga torej na vrata, s štirimi novimi, debelimi žebli. Nato sem si obrišal roke ... in oči: smilil se mi je do solz, kakor je bil svinja. Bog mi je priča — ne bil bi ga, ali prisega in maščevanje, to je dvoje svetih reči. No, odpravil sem se iz proklete hiše ... odpravil se iz Soluna. Čisto tam na drugem koncu mesta sem ustavil starega Turčina: dal sem mu zlatnik: — Hodi, Turčin, k mestnemu komandantu, in povej ... To in to sem storil s Hilmi bejem — zaradi tega in tega vzroka; dobe ga na njegovem domu ... Turak se je najprej sesedel od strahu; nato je zakričal na ves glas in zdirjal kakor dvajsetleten mladenič. Jaz seveda tudi — in od tistih dob nisem bil več v Solunu ... Zdaj veš, zakaj se ne morem pokazati kar tako, in zakaj bi bilo opasno za one, ako bi šel z njimi ...“

Markov glas je bil truden, ko je govoril poslednje besede; videlo se mu je, kako živa je še zdaj v njegovi duši groza onega dogodka. Ivana in Miloša je obilo kakor mrzla bojazen pred tem srditim osvetnikom; hkrati pa se nista mogla ubraniti spoštovanja pred veličanstveno tragiko divjega, praturne priateljstva, ki je bilo razodelo pred njima svojo temno globino.

Nekaj nepremagljivega je velelo Ivanu, da je podal Marku roko; stari komita jo je stisnil krepko in molče. Kar sta si hotela povedati, je veljalo brez besed. In skoraj neumestno je bilo sličati, ko je vzkliknil Miloš v svoji mladostni prenapetosti:

„Ej, bogme, Marko, lahko si mislim, kaj čaka Alija Kemala od takšnega človeka!“



Gasilska slavnost v Starem trgu pri Ložu. (Fot. Šega iz Grahovega.)

Trgovci, peki!

Drože (kvas) iz odlikovane slovenske tovarne drož IV. SUBAN, Trst, ulica Ceorgio Vasari 10, so dosegle dosedaj vsepovsod najboljši sloves. Naročajte pri narodni tvrdki, ki vam postreže po konkurenčnih cenah. — — —

Marko je zgenil nejevoljno z rameni in molčal. Zato pa je Ivan hitel obrniti razgovor:

„Torej ne pojdeš na suho noč? Pa dobro; pomenimo se še kaj, da nam preteče čas do vrnitve naših tovarišev...“

„Pojdem, pojdem, in še kmalu. A jaz moram opraviti svojo pot sam in na skrivaj: za mojo kožo gre in za kožo drugih, ki jih vidva ne poznata...“

V Ivanovo največje začudenje ga je zaprosil nato, naj mu priskrbi britev, skledo vode in mornarsko obleko; čemu bo potreboval vse to, se mu očitno ni mudilo povedati. Zato je hitel naš prijatelj k Brownu, s čigar pomočjo je bila želja divjega Marka prav kmalu izpolnjena. Komita se je skrtil v kajuto in se posvetil tamkaj skrivnostnemu opravilu.

Mr. Brown, Ivan in Miloš so hodili med tem po palubi in se razgovarjali polglasno o svojem podjetju, katerega bližnje prigode so jih stresale že vse z nestrpnostjo pričakovanja.

„Vaš tovariš,“ je dejal Brown, misleč na Marka, „odeva namen, s katerim se hoče izpremeniti v ameriškega mornarja, s trdovratno skrivnostjo. Ali je znano morebiti vam, zakaj hoče preoblečen na suho?“

„Zdi se,“ je odgovoril Ivan, „da se je zameril turškim gosposkam v Solunu z dejanjem, ki ga je izvršil pred par leti, da osveti pobratima-četnika, ki so ga bili Turki kruto umorili. — Ne le njemu — nam vsem bi moglo postati usodepolno, ako bi ga spoznali.“

„Posameznika — preprostega človeka? Tega ne verujem,“ je zategnil Amerikanec nevarno.

„Eh, kapitan,“ je vzkliknil Miloš s prirojeno mu živahnostjo, „naš Marko ni tako preprost človek, kakor se zdi: marsikateri minister na oni strani Evrope bi mu zavidal njegovo popularnost. On je izmed komitov, katerih slika živi v dušah vse krščanske in turške Makedonije, grozna temu, tolažilna in bodrilna onemu. Ako nas povede pot le količkaj v notranjost dežele, ne rečem nikakor, da ne bi slišali slepeca-guslarja, pojočega slavo divjega Marka, kako je vzdržal z devetimi tovariši napad celega turškega bataljona.“

„Strašen junak mora biti,“ je dejal Mr. Brown z občudovanjem. „Bog ve, kaj hoče poiskati na svoji samotni poti v mesto?“

„Niti mi ne vemo tega,“ je odgovoril Ivan. „Toda zaupamo mu brezpogojno. Po vsej priliki poišče tovariše, ki jih upa najti v Solunu. Njihova navzočnost in pomoč nam bo dragocena — vzlasti zdaj, ko vidimo, da bo najbrže treba zasledovati Arnava globoko v notranjost Balkana...“

Stali so ob robu ladije, a skriti v senci mostička, tako da jih od spodaj ni bilo lahko opaziti.

Noč je bila pomirila šum pristanišča; kriki, povelja, petje in vriskanje strojev se je oglašalo le še posamezno. Na tisti strani, kjer se je razgovarjala naša trojica se je odpiralo pristanišče proti zalivu, leskečočemu se le tu in tam v oblaci, skoraj brezvezdni noči.

Zdajci pa je Miloš prisluhnul in iztegnil glavo.

„Pst!“ je dejal tiho in položil prst na ustnico. „Naš čoln to ni...“

Tiho pljuskanje vesel se je bližalo „Floridi“. Počasne in oprezno so padala v mokro gladino, kakor da veslači prikrivajo njihov šum. Prihajalo je bližje, vedno bližje... vedno tišje...

„To ni naš čoln,“ je potrdil Amerikanec Miloševe besede. „To utegnejo...“



Polomija kralja Konstantina: Grški kralj kot gost cesarja Viljema v Berlinu, kjer je razburil s svojim govorom dve državi.

„Pst!“ je ponovil Miloš skoraj neslišno. „Skrijta se vidva... naglo!“

To rekši se je spustil na tla kakor mačka, legel na trebuh, potegnil se tesno k ograji in pogledal...

Ivan in Amerikanec sta se umaknila k vhodu v kajuto in zadela tam ob mornarja, ki je hotel pravkar na vrh.

Brez besede ga je potegnil Mr. Brown s seboj in se udaril po kolenih, spoznavši v svitu žarnice, ki je gorela pred njegovo kajuto, obrito lice divjega Marka.

„Kaj pa je?“ se je obrnil Marko k Ivanu. Nehote je tudi on pridržal glas.

„Nekdo se klati v čolnu okrog ladije. Miloš ravno opazuje, kdo je in kaj hoče.“

„Pustita me, da stopim gor...“

„Ni treba, Marko; evo ga!“

Miloš je zdrknul v hodnik kakor senca.

„Kaj je bilo?“ so šepnili vsi trije in ga obstopili.

„Zaptije!... Dva veslača in dva policijska uradnika. Kaj se pogovarjata, ni mogoče slišati. Držita se predaleč in govorita čisto tiho.“

Marko je hitel previdno na krov ter se prepričal o resničnosti Miloševega poročila. Čoln, v katerem sta sedela policista, je plul okrog „Floride“ tako počasi, da se je komaj premikal. Eden izmed obeh se je oziral proti ladiji, in vsa njegova polurazložna senca je pričala, da napeto opazuje.

Rahli veter je donasal mrmranje njegovega razgovora; kaj se pomenkujeta, Marko ni mogel slišati — bilo je predaleč.

Videlo pa se je, da velja navzočnost policijskega čolna „Floridi“ in njenim gostom. Ker je bil Dušan z ostalimi tovariši še na kopnem, je navdala ta zlovesča okolnost Marka in trojico, h kateri se je vrnil s krova, z nemajhnim vznemirjenjem.

No, Ivan je menil, da se Dušan ne bo dal tako izlaha zalotiti in pahniti v kako trdnjavsko temnico:

(Dalje prihodnjič.)

== Obnovite naročnino! ==



Srbski ministrski predsednik Pašić na dopustu v Marijanskih Laznih, po katerem se hoče baje umakniti v zagono življenje.



Odrin ostane turški: Mešano odposlanstvo odrinskega prebivalstva, ki je potovalo med turško-bolgarskimi mirovnimi pogajanjmi po Evropi in prosilo velesile pomoči, da ne pride pod Bolgarijo.

Zločin obupanega očeta. Iz Poreča poročajo sledečo žalostno dogodbo: Najemnik Hil. Duca je ubil s koso svojega gospodarja, bogatega posestnika, Matijo Jureviča. Jurevič je dal Duci en del posestva v najem, toda pod tako trdimi pogoji, da Duca res ni mogel izhajati. Ima ženo in šest otrok. Plačevati je moral visoko najemnino, deloma v denarju, deloma v blagu. Ker mu letos vsled slabe letine ni mogel plačati cele najemnine, mu je zarubil gospodar ves pridelek. Nedavno temu je šel Duca na polje, kjer je našel svojega gospodarja. Prosil ga je, da naj mu da vsaj nekoliko koruze, da bo mogel dati svojim lačnim otrokom jesti. Gospodar pa ga je surovo zavrnil, češ, da ga njegovi otroci nič ne brigajo. Začela sta se prepirati in med preprirom je zavihtel užaljeni oče koso, ki jo je imel v rokah in udaril z njo po neusmiljenemu gospodarju. Zadel ga je v vrat in mu zadel globoko rano od vratu do sredi prsi. Jurevič se je zgrudil in obležal na mestu mrtev. Ko je Duca videl, kaj je naredil, je tekel domov. Poslovil se je od žene in otrok in se je javil nato oblasti, kjer je vse priznal.

Dojčić-Jukić. Kakor smo že poročali na drugem mestu, se vrši obravnava proti atentatorju na barona Skerlecza, Dojčiću, dne 25. t. m. Zanimivo je, kaj piše pred to obravnavo zagrebški uradni list z ozirom na

vprašanje, kako se vzgajajo hrvatski izseljenci v Ameriki. List pravi: Popolni vzgled ameriške odgoje je nesrečni Dojčić. Odšel je v Ameriko nepokvarjen, idealen mladenič. Tam se je začel pečati s socijalnimi vprašanji, ustanavljal je hrvatska pevstva društva, sekcije humanitarnih društev in hrvatske narodne zveze. On ni pil niti kadil, marveč je porabil ves ostanek svojega zaslužka za nabavo knjig in časopisov in je ustanovil tudi več knjižnic. Pri tem pa je zašel nehote v družbo brezvestnih ljudi, ki so vcepili v njegovo dušo svoje ideje in načrte, pri čemer so jim pomagali razni časniki. V pomanjkanju onega viška izobrazbe, ki mu bi bil potreben, da loči dobro od slabega, je postal Dojčić „meglen revolucionar“, ki je strmoglavljil vladarje in rušil monarhije. Ko je čul o Jukićevem atentatu na komisarja Cuvaja, je čutil v sebi dolžnost, da reši „podjarmljeno domovino“ s tem, da umori deželnega poglavarja. — Ta izvajanja uradnega lista, ki silno blaže subjektivno krivdo Dojčićevo, so napravila v Zagrebu dober vtisk, posebno še, ker pričajo, da se je postavil uradni list v Dojčićevem slučaju v njegovo korist na popolnoma drugačno stališče, kakršnega je zavzemal napram Jukiću.

Aviatica v Črni gori. S Cetinja poročajo: Aviatik Vidmar iz Trsta je 4. t. m. zvečer brez neprimlik priplul sem z Bleriotovim apa-

ratom ter plul štirikrat okoli mesta. Nato je odletel v Njeguš.

Milijonarka, psi in mačke. V Petrogradu je pred kratkim umrla večkratna milijonarka Varpahovska, ki je stanovala v svoji palači v ulici Morskaja z več nego 40 psi in mačkami. Vsak pes in vsaka mačka sta imela svojo sobo. Ti prostori so bili vzorno čisti. Hrana živali je bila izborna. Porabili so 16 funtov mesa, 9 kur in več litrov smetane in mleka na dan.

Kardinal Vives y Tuto umrl. Kardinal se je dal operirati. Operacija se ni posrečila in je kardinal v ponedeljek zvečer umrl. Kardinal Vives y Tuto je bil eden najvplivnejših mož v obličju papeža. Imel je odločno besedo zlasti v cerkveno-politiških vprašanjih.

Bolnišnica iz poljubov. Peki zidajo svoje hiše iz žemelj, mesarji iz mesa, dekleta v mestu Salemu v državi Ohio pa so sklenila, zgraditi bolnico za ženske iz — poljubov. Priredile so trg za poljube in dohodke, ki so znašali več nego 50'000 K, so darovale za zgradbo ženske bolnice. Najnižja cena za poljub je znašala en dolar. Na trg je prišlo sto in sto kupcev. Nekateri bogatejši ljudje so dajali za poljub po pet dolarjev in še več.

Patrijarh Bogdanović. Patrijarha Bogdanovića, ki je izginil, kakor poročamo na drugem mestu, iz Gasteina, še vedno niso našli. Iz Budimpešte poročajo sedaj po vesteh iz Gasteina, da so oblasti ustavile nadaljno iskanje njegovega trupla in da se je uvedlo že postopanje za proglašenje za mrtvega.

Bleriot o varnosti v zrakoplovih. Sloveči aviatik Bleriot se je izrazil napram časnikarjem o varnosti v zrakoplovih sledeče: Gre pred vsem za varnost v aeroplanih. Nekateri konstrukterji hočejo doseči varnost obenem za letalca in za letalo. Zato hočejo opremiti letalo z ogromnim padalom. — Drugi hočejo varnost samo za pilota, vsled česar bi bil ta gotovo zavarovan pri padcih iz manjše višine. Bleriot sodi, da bi imelo praktičen učinek samo individualno padalo, toda tudi pri tem bi bilo treba, da ne začne padati takoj, ko skoči pilot, oziroma pasażir iz letala sicer se lahko zgodi, da se zamota letalec v padajoče letalo. Sicer pa je nemogoče pri katastrofah, ki se najčeseje pripete vsled eksplozije, da bi pilot zapustil letalo. Bleriot misli, da bi se rešil padalni problem najbolje, če bi aeroplan sam deloval kot veliko padalo. Aeroplan je za to izredno usposobljen, tako vsled svojih velikih kril, kakor vsled svojega stabilizatorja. V avtomatično stabilizacijo Bleriot ne verjame. Bajе vedno prevrne naval vetra aeroplan, kakor prevrača veter tudi ptiče, dasiravno morejo zmanjšati odpor svojega telesa s tem, da sklopijo peruti k telesu. Bleriot primerja plavanje po zraku s plavanjem po morju. Aeronavtika še ne razpolaga z velikanskimi napravami, kakršne so morske ladje, da bi se mogla ubraniti valovom zraka, ki so poleg tega mnogo večji, kakor morski valovi. Tem velikim nevarnostim prepuščamo majhno ladjico. Nikjer se ne more pogrezniti v valovih zraka, pasti mora, lahko pa bi skonstruirali tak aeroplan, da bi bilo nemogoče, da se trajno prekucne, aeroplan, ki se ne da potopiti in ne prevrniti. Proti potopljenju bi se mogli aeronavti ščititi z varnostnimi pasovi, t. j. s posebnimi individualnimi padali. Če pokažejo Pégoudovi poizkusi, da je mogoče letalo v zraku hitro prevrniti in zopet takoj postaviti, kakor to hoče krmar, bo dosežen velik napredek v vprašanju napredka letanja po zraku.

„V službi kalifa“, lep zgodovinski roman iz davnih dni hrvatske telesne straže v Španiji za časa, ko so še tam gospodarili kalifi, je spisal pisatelj Dr. V. Deželić v knjigi pod zgornjim naslovom. Broš. izvod 2 K, vezan 3'20 K.



Katol. izobraževalno društvo na Ježici pri Ljubljani: Igralci ljudske drame „Sv. Vid“, vprizorjene dne 15. septembra.

Peter Kozina & Ko.

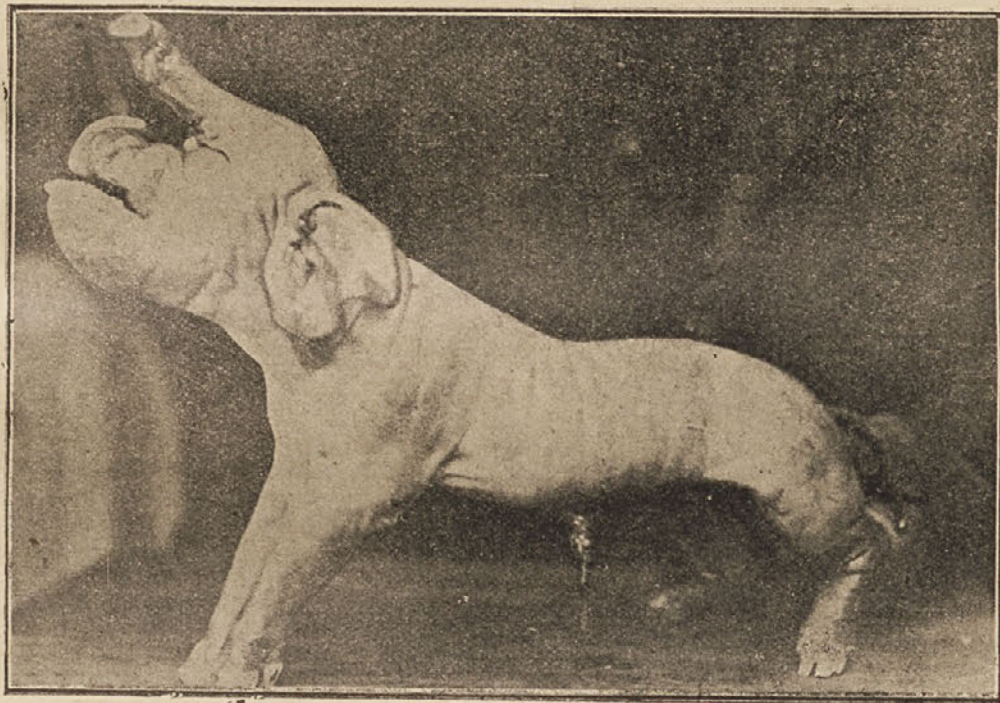
tovarna čevljev v
Tržiču, Gorenjsko
najmodernejše pod-
jetje naše monarhije



Varstvena znamka.

266

je otvoril meseca septembra
lastno prodajalno
v Ljubljani
na drobno, na debelo
BREG 20
v Zoisovi hiši.



Redek nestvor: Prase s slonovim rilcem, ki je zagledalo luč sveta v vasi St. Maurice na Francoskem.

Gospodarstvo. Prvo stremenje vsakega gospodarja mora biti blagostanje v družini in preskrba za starost. Dolžnost vsakega družinskega očeta, najsi bo odvisen od kakršnegakoli zaslužka, mora biti, da zagotovi s svojimi prihranki sebi in svoji rodbini prihodnost. Najpripravnejši, najmodernejši in najidealnejši način varčevanja se doseže z življenjskim zavarovanjem, katero vsakemu najtopleje priporočamo. Kot posebno kulanto in kot prvo slovansko zavarovalnico na avstrijskem jugu priporočamo banko „Slavije“, katera tudi dovoljuje stalno nameščenim uradnikom pod zelo ugodnimi pogoji posojila. Z vsakršnimi pojasnili radevolje in nemudoma postreže generalni zastop banke „Slavije“ v Ljubljani.

Priposlano.

Krasne škatlje,

katero dajemo mi nalašč namesto drugih darov za naše kupčevalce, razpošiljamo sedaj vsakomur. Škatlje so umetniško izdelane iz močne pločevine, a zunanja oblika je imitacija starega srebra. Razpošiljamo te škatlje, napolnjene z žitno kavo, v skupni teži 5 kg za ceno 4.50 K. — Poštnino plačamo sami. — Zaradi eventualnega nesporazuma opozarjamo, da mi te škatlje razpošiljamo samo, dokler jih je še kaj v zalogi. Prosimo za skorajšnjo naročbo. — Oldřich Vitáček, Praga-Karlín 10. (Česko).

Na Balkanu pride do trajnega miru. Velikansko delo osvoboditve izpod turškega jarma se bliža h koncu. Kot trajen spomin naj bi na te dneve junaštva bila v vsaki slovenski hiši knjiga „Junaki svobode“, kjer se nahajajo mične črtice in povesti iz teh slavnih dni. Broš. knjiga stane 1.50, vezana 2.80 K. Dobiva se v upravnistvu „Slov. Ilustr. Tednika“ v Ljubljani.

Kdor hoče obogateti, naj čita današnji zelo zapeljivi oglas glavnega zastopstva češke industrijske banke v Ljubljani, glede turških srečk.

Književnost.

Zbirka slovenskih povesti. Urejuje profesor Iv. Grafenauer. V zalogi „Katoliške bukvarne“ je pričela izhajati zbirka poljudnih klasičnih povesti, ki doslej v obče niso bile našemu narodu dostopne. Zastopani bodo vsi boljši slovenski pisatelji, ki so pisali za narod. Spisi naših pripovednih pisateljev, posebno starejših, se le težko dobe, ker so poskriti po raznih časnikih, časopisih in zbornikih, ki so dostikrat že popolnoma razprodani in jih niti knjižnice ne premorejo, kaj šele posameznik. Temu hoče biti nova zbirka v pomoč. Izhajala bo v zvezkih po 30 h in bo prinašala po vrsti povesti naših boljših pisateljev, starejših in mlajših. Ker izidejo letno samo štirje zvezki, si bodo to zbirko lahko omislili tudi najrevnejši sloji. Prvi zvezek je ravnokar izšel in obsega Jos Ogrinčev povest iz časa starih Slovencev: „Vojnimir, ali poganstvo in krst.“

Aus dem Vijalet Kärnten. Ta knjiga, ki slika na podlagi stvarnih dokazov krivice, godeče se Slovincem na Koroškem, je pisana v nemščini, ker je namenjena širnim krogom v državi in izven države. Vsekako pa bo zanimala vse nemščine zmožne Slovence, p. t. uredništvom slovenskih listov pa bo služila v zanesljivo informacijo, eventualno v uporabo. Dobiva se pri „Kat. političnem in gospodarskem društvu za Slovence na Koroškem“, Celovec, Pavličeva ul. 7, ali v „Katoliški Bukvarni v Ljubljani“. Cena v platno vezani knjigi 2 K, po pošti 2 K 10 h.

Prerana

umetna hrana (prehrana) dojenčev je nev rna. Naravno zadostno, ne utrujujočo prehrano na materinih prsih omogoči „GALEGOI“. Vpliva ugodno na množino in kakovost mleka. Povišanje mleka znaša 33—50 %. Dojenci postajajo težji ter se izborno razvijajo. „Galegoi“ ima prijeten okus, Raztopi se v vseh tekočinah in ena pušica zadostuje za 20 dni.

Cena 3 K.

Glavna zaloga v lekarni B. Fragner, Praga III. vogal Neruda ulice. Zaloge v lekarnah. Kjer se ne dobi, se pošilja po pošti, če se denar naprej pošlje, in sicer 1 pušica za 3.70 K, dve za 6.72 K, tri za 9.72 K in štiri za 12.— K poštnine prosto.

Vse šolske, pisalne in
risalne potrebščine
toplo priporoča ob začetku šol
IVANKA PRAZNIK
Ljubljana, Stari trg št. 24.

NESTLÉ-JEVA

moka za otroke

Popolna hrana za dojenčka, otroke in bolnike
na želodec.

Vsebuje pravo planinsko mleko.
Škatlja K 1.80 v vsaki lekarni in drogeriji.

Poskušnje Nestléjeve moke za otroke
se dobivajo popolnoma zastonj pri
Henri Nestlé, Dunaj I., Biberstrasse 82.

Posojila dobe pravne osebe in tvrdke takoj
in diskretno. Priložiti je 10 vin.
znamko za odgovor. Dosedaj se je izplačalo raznim
osebam nad 600.000 kron. Prošnje je nasloviti pod
„Reelna in hitra pomoč“ S. & Co., Kranj, poštno
ležeče.

Najboljše

sredstvo zoper stenice
in drugim mrčesom je

„Morana“

„Morana“ uničuje teme-
lito stenice in njihovo
zalego. Naroča se pri
M. Skrinjar, Trst, Via
Ferriera 37/I. 200 gra-
mov stane 1 K. 109
Pri večjih naročilih po-
pust, trgovcem rabat.

Cenike, brošure,
natisne elegantno in
okusno ter najceneje
Učiteljska tiskarna
v Ljubljani.

Vino in brinje:

Ivan Gržinič,
Kum, pošta Roč,
priporoča svojo za-
logo vina in brinja.
Cena za jamčeno
pristnega vina
36 K za 100 litrov.

25 letno, pošteno dekle,
s prihrankom en tisoč
kron, pridno za gospo-
dinjstvo, se želi sezna-
niti z dobrim fantom s
stalno službo ali v go-
stilo. Prosi se sliko.
Resne ponudbe pod „Go-
tovost“. Glavna pošta,
Trst.

Odlikovana. Ustanovljena 1870



Vsakovrstne eksistujoče "po" kavosti in strelu neprekosljlivo
lovske puške

kakor tudi samokrese, municijo in lovske potrebšline ob brezkonkurenčno nizkih cenah dobavlja stara renomirana firma

Anton Sodja, tovarna za lovske puške, Borovlje na Koroškem.

Vsakovrstna popravila točno in najceneje. Na željo se pošilja na ogled. Cenovnik zastoj in poštino prosto. Obsežno jamstvo.

!! 500 kron !!

Vam plačam, če ne odpravi v treh dneh brez bolečin moje korenine uničujoče **Ria mazilo**. Vaša kurja očesa, bradovce in otiščaje. Cena lončku z jamstvom 1 K, **Kemeny, Košice (Kaschau)**. I. Postfach 1244. Ogrsko.

232

POZOR!
80000

parov čevljev
4 pari čevljev za le
K 9.—

Zaradi plačilnih težkoč mi je naročilo več velikih tovarov, da poprodam velik del čevljev globoko pod izdelovalno ceno. Prodam torej zaradi tega vsakomur 2 para moških in 2 para ženskih čevljev, z zbitimi podplati rujava usnje ali črno, jako elegantna najnovejša fazona velikost lt Nr. cm. Vsi 4 pari stanejo le K 9.—. Razpošiljatev po povzetju. I. Gelb, eksped. hiša. Novi Sandec 88. (Avstr.) Zamenja dopustna, tudi denar nazaj.

Sprejme se takoj natakariča

poštena, pridna, lepega vedenja, dobra v računstvu, sloven. ter nemškega jezika zmožna in

krojač

da je dober delavec v krojih zmožen, prednost iz dežele in tamburaš. Plača po dogovoru. Pod V. D. 13, Gradac-Belokrajina.

V „Narodni kavarni“
od danes naprej vsak večer
KONCERT

elitne dunajske damske kapele.
Začetek ob 8. Vstop prost.

Za obiskovalce koncerta prikladna z'asti restavracija „Zlatorog“ poleg „Narodne kavarne“ s svojo priznano dobro kuhinjo, pristnimi vini in izbornim češkimi pivom.

Priporoča se slav. občintvu ter prosi za obilen obisk
Fran Krapeš.

Ne stane prav nič!

Zastoj razpošiljam povsod vzorce suknenege blaga, blaga za obleke, blaga za bluze, perilnega blaga, modnega barhanta, platnena blaga, oksforda, blaga za postelje, kakor vseh vrst blaga za domačo uporabo, s čimer si pri veliki izbiri in pri nizkih cenah tudi doma svoj nakup lahko dosežete po zelo ugodnih prednostih. **Karl WORSCHKE, Maribor ob Dravi Ko. 118 Herrengasse 10.**



Nadležne dlake

na obrazu in po rokah odstrani v 5 minutah

Dr. A. Rixov odstranjevalec dlak, popolnoma neškodljiv, zanesljiv uspeh, ena pušica K 4.— zadošča. Razpošilja strogo diskretno **Kos Dr. A. Rix, Laboratorium, Dunaj IX., Berggasse 17/0.** — Zalogo v Ljubljani: **Lekarna pri „Zlatem jelenu“, parfimerija A. Kane in drogerija „Adria“.**

Nikdar več v življenju!

Nezaslišano!

700 ko ov le K 3-90.

Krasna pozlačena, 36 ur idoča precizijška ankerura z verižico, točna, za katero se jamči 3 leta, 1 moderna meška svilenka z vrtnico, 3 kosi najfin. žepnih robcev, 1 moški prstan z imit. dragim kamnom, 1 ustnik za smotke z jantrom, 1 elegant. dam. broška (novost), 1 krasno žepno toalet. zrcalo, 1 usnjeno denarnico, 1 žepni nož z napravo za odpiranje steklenice, 1 par manšet. gumbov, 3 nprsnji gumbi, vse duble zlato s patentni zaponi, 1 lep album za podobice, obsežajoč 36 podob najlepših na svetu, 5 saljivih predmetov, velika radost za mlado in staro, 1 izredno koristen spisovnik, 20 pisalnih predmetov in še 600 komadov drugih predmetov, ki so v hiši neobhodno potrebni. Vse skupaj z uro, ki je sama tega denarja vredna velja le K 3-90. Razpošilja proti povzetju trgovina z dunajskim blagom **F. WINDISCH, Krakovo šteč. KXI.** Za neugajajoče se vrne denar.

Mazilo za lase

varstv. znamka Netopir napravi g. **Ana Križaj** v Spodnji Šiški št. 222 pri Ljubljani. Dobi se v Kolodvorski ul. št. 200 ali pa v trafiki pri cerkvi. V treh tednih zrastejo najlepši lasje. Stekl. po 2 K in po 3 K. Pošilja se tudi po pošti. Izorno sredstvo za rast las.

Za gotovost se jamči.

Zadostuje samo ena steklenica. 1

Spričevala na razpolago.

MODISTINJA
Minka Horvat

LJUBLJANA
STARI TRG ŠTEV. 21.

Priporoča cenjenim damam svojo zelo povečano zalogo damskih in otroških klobukov.

Popravila najceneje.

257

Pijte samo Tolstovrško slatino

ki se naroča v Tolstovrhu p. Guštajn (Koroško.)

Polovica Vašega denarja



je prihranjena, ako kupite Vašo harmoniko ali gramofon direktno iz izdelovalnice italij. instrumentov, kajti prekupel, pri katerih ste mogliče VI dosedaj kupili, hočejo zaslužiti ravno toliko kakor izdelovalec, vs'ed časar plačate VI ravno polovico preveč. — Vaša popravila harmonik in gramofonov, kakor tudi gramofonske plošče plačate predragro, ako se

ne obrnete na edino slovensko izdelovalnico harmonik in gramofonov

Vincenc Simončič, Sv. Urban-Ptuj, (Štaj.)
Ceniki se dobe brezplačno. 259 Zastopniki se iščejo.



Popolni šivalni stroj je le

„Singerjev“

Dobi se samo s tem izveskom in po upravičenih naših zastopnikih **Ljubljana, Sv. Petra cesta 4, Kranj, Glavni trg 119, Novomesto, lekarna Bergman, Kočevje, Glavni trg 79.**

Ceno posteljno perje in puh

1 kg sivlega puljenega 2 K; boljšega 2 K 40 v; prima puljenega 2 K 80 v; belega 4 K; prima bel ga puhastega 6 K; velefinega 7 K, 8 K in 9 K 60 v; puh sivega 6 K, 7 K, belega prima 10 K; prsnj puh 12 K. Najboljši češki nakupni vir!

Naročila od 5 kg naprej franko.

:: Napolnjene postelje ::

iz gostonilega rdečega, modrega in belega nankinga, ena peralec okolo 180 cm dolga, 10 cm široka, z dvema zglavnicama, vsaka okoli 80 cm dolga, 60 cm široka, polnjena z novim sivim, stanovitnim posteljnima perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne perlece 10, 12, 14, 16 K; posamezne zglavnice 3, 3-50, 4 K. Pernica 200 cm dolga, 140 cm široka 13, 15, 18, 20 K; zglavnica 90 cm dolga, 70 cm široka 4-50, 5, 5-50 K; spodeja pernica iz močnega, črtaštega gradla, 180 cm dolga 116 cm široka K 13.— in 15.— Razpošilja se po povzetju, od 10 K naprej franko ali če se plača naprej

Maks Berger, Dšenice šteč. 196/4. Češki les (Böhmerwald).

Nikakršen riziko, ker je zamenja dovoljena ali se pa vrne denar. Bogato ilustrovani cenik vse posteljnine brezplačno.

Lastniki parnih kotlov, pozor

248

Zmanšanje dima in prihranek na premogu.

Porabno pri vsakem parnem kotlu, ki je že v rabi, majhni stroški. Natančna in brezplačna pojasnila o tem daje stavbenik **Ed-Sander Dux-Vsechlab** na Češkem, tehniška pisarna za vzidavanje parnih kotlov, rekonstrukcijo in ekonomizacijo.

Gričar & Mejač

:: Ljubljana ::

Prešernova ulica št. 9.

Največja zaloga zgotovljenih

oblek za gospode, dečke in

otroke.

Konfekcija za dame.

Točna postrežba. : Solidne cene.

260



Edna posebnost likerja je

Zdravnik želodca.

je edina posebnost želodčnega likerja iz zdravilnih rastlin, kateri izbornu upliva proti slabosti v želodcu ter ga radi tega v nobeni družini ne bi smelo manjkati. Odlikovan v Parizu z zlato kolajno in častnim križcem.

Cilindri, klobuki, slamniki, čepice i. t. d.



Specialna modna in športna trgovina za gospode :: in dečke ::

J. KETTE

Ljubljana, Franca Jožefa cesta št. 3.